

**İSO başkanı
yeni neslin
kolay paraya
alıştığını söylüyor**

Hak etmediğimiz REFAHI YAŞIYORUZ

**İSO Başkanı
Erdal**

**Bahçivan
üretmeden
ranta dayalı
büyüme
modelinde**

**sona
gelindiğini
söylüyor.**

**"Haksız
bir refah
yaşıyoruz"
diyen**

**Bahçivan,
kolay paraya
alışan yeni
neslin
sanayicilik
yapmak
istemediğini
belirtiyor.**

"SANAYİCİLİK yapmak artık bir fantezi.

Üçüncü kuşakta sanayi kültüründen duygusal kopuş var. Yeni nesil Bodrum'da tekmede üç ay tatil yapmak varken, asitli ve fedakarlık isteyen sanayiciliği yapmak istemiyor... Bu sözlerin sahibi **Erdal Bahçivan**, 30 yıllık geçmişli olan sanayici bir ailenin ikinci kuşak temsilcisi. Türkiye'nin üretiminde yüzde 60'a yakın sahibi sanayicileri bir araya getiren **İstanbul Sanayi Odası**'nın da başkanı. **İSO**'nun ilk ve **ikiinci 300** şirketlerine ilişkin raporları kısa süre önce açıklayan Bahçivan, Türk ekonomisinde çok ciddi bir tehlikeye dikkat çekmeye çalışıyor. Bahçivan'la Türkiye ekonomisini bekleyen tehlikeleri konuştuk:

İSO 500 şirketleriyle ilgili rakamlar pek iç açıcı değildi. Ekonomide neler oluyor? - Türkiye'de 2002-2012

Jale
ÖZGENTÜRK

arasında ciddi bir gelişme yaşadı. Milli gelir 10 yılda 250 milyar dolardan 850 milyar dolara çıktı. Bu zenginlik toplumun her kesimine bir şekilde yansdı. Aşırı bir refah artışı oldu ve

büyük bir özgüven patlaması yaşandı. Tavizsiz uygulanan finansal istikrarla da Türkiye bir başarı hikayesi yazdı. Ancak artık yeni bir hikaye arama dönemine geldik.

Hikaye nerede aksadı? - 10 yılda finansal istikrarın üzerine oturmuş bir büyüme var. Yaklaşık 5-5.5 oranında bir büyüme hikayesi. Ama bu büyümenin temelini, üretimden ziyade hizmet sektörü, devletin yaptığı yatırımlar, inşaatlar oluşturuyor. 2012'den beri ise ekonomide ciddi bir duraksama, durağanlık söz konusu.

Yanlış bir büyüme modeli mi seçti?

-Aslında çok yanlış değil. Toplumda birleşmiş bir ihtiyaç açığı vardı. Özellikle gayrimenkul ilişkini doymaması bir talep vardı. Teknolojik tüketim, seyahat etmede, tüketim konusunda insanlar açtı. İster istemez bu ihtiyaçları gidermek gerekiyordu. 10 yılda bu ihtiyaçlar giderildi. Ancak bu süreç bazı sorunlar da getirdi. Bu modelin vadesi doldu artık.

Belli kesimlerdeki aşırı refah artışı nasıl bir tahribat yarattı?

- Giderek üretmekten uzaklaşan, fedakarlıklar kaybeden, rant temelli kazanca dönük bir toplum olduk. Değerlerimiz erozyona uğradı. Üretmekten elde edilecek itibar yerine tüketmekten itibar kazanan, bir toplum olmaya başladık. Herkes sabahtan 5.50 vadedi bakan, kısa yoldan bir hayat hedefi koyan, hep tüketim bazlı bir nesle dönüştüyoruz. 10 yıl az değil, normalleşti bu durum.

"Dünyanın hiçbir ülkesinde tamamıyla özel sektör bankacılığına dayanan başarılı bir kalkınma hikayesi yok. Bunun için Kalkınma Bankası kurulmalı."

Erdal Bahçivan'in eşi Figen Bahçivan da sanayici bir aileden geliyor. Endüstriyel mutfak üreticisi Öztiryakiler'in kız Figen Hanım, Öztiryakiler Yönetim Kurulu Üyesi ve bilfihi fabrikası çalışanı. Figen Hanım da "Sanayicilik fedakarlık istiyor. Yeni kuşak bu konuya istekli değil" diyor.

**Çocukları
bu külfete
sokmaya
değer mi?**

● Sız Bahçivan
Gıda'da bu noktaya geliyormusunuz?

- Gelmiyorum dersem yalan söylemiş olurum. Bu zahmete, bu külfete çocukları sokmaya değer mi? noktasına gelmiş bulunuyoruz. Dünyada bol ve kolay para denileni bunlar oldu. Bugün Türkiye'nin 370 milyar dolar civarında dolayında dış borcu var. Bunun 266 milyar dolar özel sektördür. Biz soruyoruz neden bu kadar borç? Bu soru İbrahim Tatlıses'in bir soruya verdiği ve çok ünlene yanıtı akıllara getiriyor. "Urfa'da Oxford vardı da biz mi gitmedik?" demişti. Biz de sanayiciler olarak şunu söylüyoruz: Türkiye'de fon vardı da Türk sanayicisi bunu kullanmadı mı? Son on yılda büyümenin bir kaynağı da bu borçlar oldu.